

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นที่ราบ : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นางภาวณา ก้อนกลีบ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	สีสุวรรณ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ	เปลี่ยณดวง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต	ดวงสา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้ง ในกระบวนการยอมรับความคิดและสิ่งปฏิบัติใหม่ ๆ หลังจากอพยพย้ายถิ่น ไปอยู่ในสังคมชุมชนพื้นที่ราบ พื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือ ชาวเขาเผ่าม้งที่อพยพมาอยู่ในชุมชนพื้นที่ราบ หมู่ที่ 11 และ 15 ตำบลบ้านภาค กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 48 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการสำรวจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลทำไปพร้อม ๆ กับการรวบรวมข้อมูล เป็นเวลา 8 เดือน และสรุปผลการวิจัยนำมาเสนอในรูปแบบของการบรรยายเชิงวิเคราะห์

จากการวิจัยพบว่า ชาวเขาเผ่าม้งที่มีสภาพสังคมชุมชนดั้งเดิมเหมือนกัน อพยพลงมาสร้างชุมชนใหม่ร่วมกันคนไทยพื้นราบ โดยหวังที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังประสบอยู่ เพราะเห็นว่าชุมชนแห่งใหม่ซึ่งต่อมาได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านในโครงการศูนย์สมาชิกสหกรณ์นี้ สามารถสนองความต้องการของตนได้ เช่น จัดสรรและให้สิทธิในที่ดิน ได้รับบริการต่าง ๆ จากรัฐบาลและองค์กรเอกชน เช่นเดียวกับสมาชิกคนไทยพื้นราบ ชาวเขาเผ่าม้งประมาณร้อยละ 80 มีความพร้อมและยอมรับสิ่งใหม่ตามโครงสร้างของสังคม ซึ่งมีความแตกต่าง

ไปจากสภาพสังคมเดิม ได้ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ จนมีสภาพการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกับคนไทย
 ผู้รายในชุมชนเดียวกันทั้งการศึกษา ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้าน
 รวมกลุ่ม เช่น การศึกษา การแต่งกาย การสร้างบ้านเรือน การประกอบอาชีพ ฯลฯ ด้วยอิทธิพล
 ของปัจจัยในการยอมรับ 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านตัวนวัตกรรม ปัจจัยด้านตัวผู้รับนวัตกรรม ปัจจัย
 ด้านช่องทางการรับสื่อความรู้ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
 จากธรรมชาติทางการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มหรือสังคม นอกจากนี้ยังมีการปฏิสัมพันธ์ใน
 สังคมชุมชนเป็นปัจจัยเสริมแรง ด้วยความเข้มแข็งของวัฒนธรรมใหม่ ทำให้ชาวเขาเผ่าม้งตัดสินใจ
 ยอมรับสิ่งใหม่ในสังคมชุมชนทั้งแนวคิดและสิ่งปฏิบัติอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยง และต่างก็เป็นผู้รับในการ
 การยอมรับซึ่งกันและกัน

เมื่อบุคคลผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ของกระบวนการยอมรับสิ่งใหม่
 หรือกระบวนการตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่ ก็จะมีผลให้เกิดปรากฏการณ์ในการยอมรับสิ่งใหม่ในสังคม
 ชุมชนเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นไปตามกระบวนการยอมรับตามลำดับขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น ตามลำดับอย่าง
 ชัดเจน เริ่มตั้งแต่ขั้นตระหนัก ขั้นสนใจ ขั้นไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำ และขั้นนำไปใช้ ได้แก่ การ
 ยอมรับแนวคิดและสิ่งปฏิบัติที่ไม่เคยคิดหรือปฏิบัติมาก่อน การยอมรับเทคโนโลยี การยอมรับกระบวนการ
 การเรียนรู้

ลักษณะที่ 2 เป็นไปตามกระบวนการแต่ดูคล้ายว่ามีการข้ามขั้นตอนหรือผ่านขั้นตอนบาง
 ขั้นตอน ผู้รับอาจไม่รู้สึกรู้สึว่าเกิดกระบวนการยอมรับในขั้นตอนไหน เมื่อใด อาจเกิดกระบวนการ
 ทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างรวดเร็วหรือผสมกลมกลืนกัน การเลียนแบบอาจอาศัยการกระทำหรือผลของ
 การกระทำของบุคคลอื่นมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ได้แก่ การยอมรับสิ่งใหม่ที่เป็นประดิษฐกรรม
 ใหม่ การยอมรับวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมและค่านิยมในวัตถุและภาวะทันสมัย
 ของสังคม ที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์และกระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ธรรมชาติทางการศึกษาที่ชาวเขาเผ่าม้งเรียนรู้และยอมรับสิ่งใหม่
 ในสังคมชุมชนผู้รายได้มากที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต จัดจำ นำไปปฏิบัติ

Thesis Title Innovation Adoption of Hmong in Low Land
Community : A Case of Huay-Manao Co-Operative,
Mea-Wang Branch District, Chiang Mai
Province

Author Mrs.Pawana Gongleeb

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwan Chairman

Assist.Prof.Youngyudh plianpadung Member

Assist.Prof.Dr.Dusit Duangsa Member

Abstract

This study was designed to examine geneneral community conditions and factors influencing decisions involved in the innovation adoption process of members of the Hmong tribe who had migrated from the hills and settled in the lowland. Fieldwork was conducted involving 48 Hmong families in 2 villages, units 11 and 15, of Ban Grad Sub-District, Mae wang Branch District, Chiang Mai Province. Community survey techniques included structured and non-structured interviews, participatory and non-participatory observations. The survey took 8 months combining both data collection and analysis at the same time.

Findings revealed that members of the tribe felt that their new settlement on the plains would give them a better life and they were entitled to the same public facilities as enjoyed by regular lowland thais. Approximately, 80 % of them reported they were ready to accept innovations and modern ways of life accompanying the present social structure. Therefore, they became more like lowland thais educationally, culturally, economically and occupationally. The 4 sets of innovation adoption factors, i.e., innovations themselves, adopters themselves, innovation channels and adoption contexts, did actually facilitate their learning and adopting new things both on individual and collective bases. Besides, social interactions within their own community, reinforcing their absorbing the new culture, helped them a great deal in consciously and connectedly adopting various innovations.

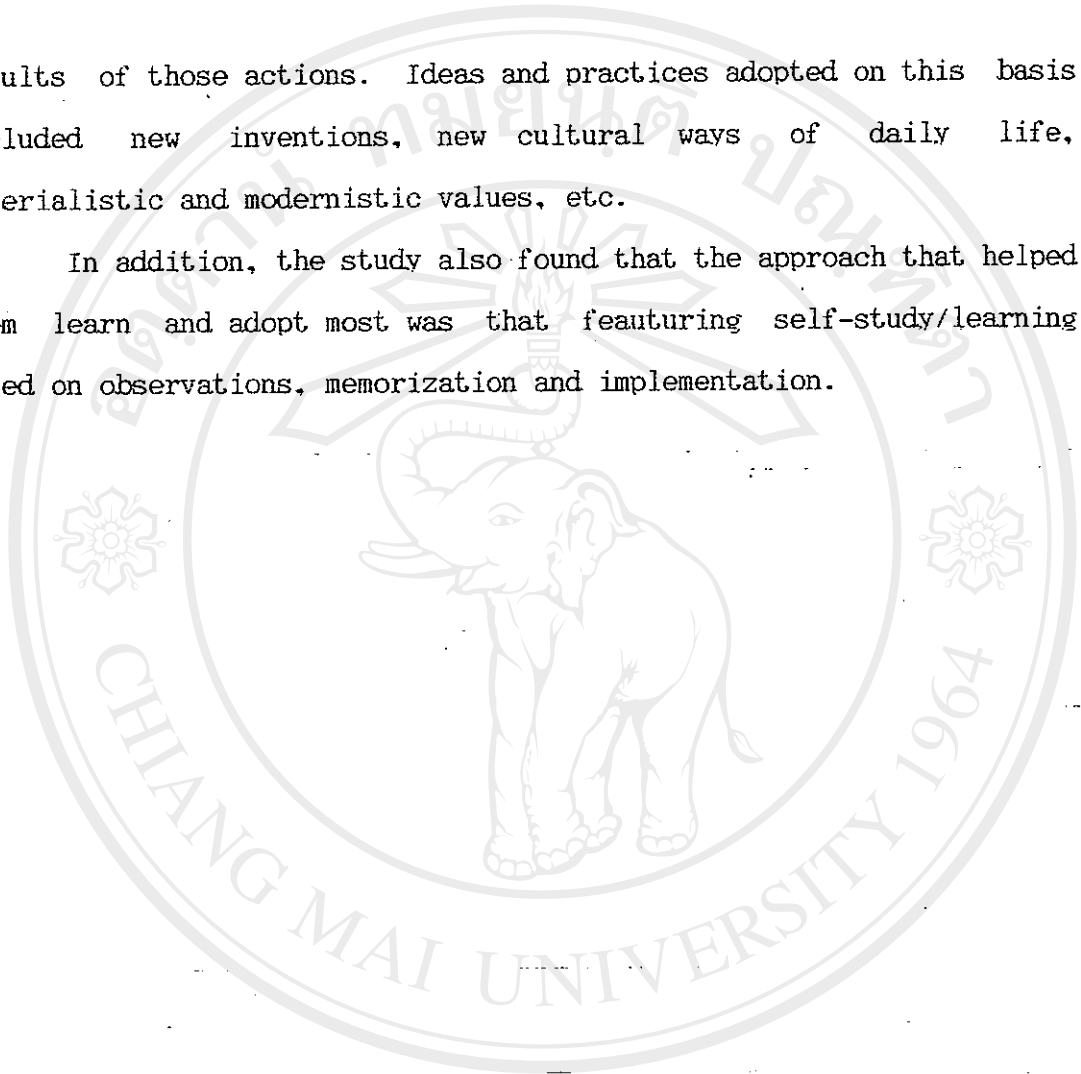
Following the 5-step process of innovation adoption, 2 types of phenomena within the community appeared.

Type 1 Events took place clearly according to the 5-step process : awareness, interest, consideration, experimentation and implementation. The adoption included new ideas and practices, new technologies and new learning processes.

Type 2 Events took place seemingly skipping over certain steps. Adopters were not even aware which step they were in at a particular time. The 5 steps might have occurred harmoniously and quickly. Imitation decisions might have been influenced by others' actions or

results of those actions. Ideas and practices adopted on this basis included new inventions, new cultural ways of daily life, materialistic and modernistic values, etc.

In addition, the study also found that the approach that helped them learn and adopt most was that featuring self-study/learning based on observations, memorization and implementation.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved